

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Президент Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

Сергій КВІТ
«31» березня 2025 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ФАХУ
для вступників на навчання до аспірантури для здобуття ступеня
доктора філософії (PhD) за спеціальністю
С7 «ЖУРНАЛІСТИКА»
(галузь знань: Соціальні науки, журналістика,
інформація та міжнародні відносини)

Схвалено
Вченою радою
факультету соціальних наук і соціальних технологій
(протокол № 4 від 31.03.2025 р.)

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Складання вступного іспиту з фаху передбачено Правилами прийому до Національного університету «Києво-Могилянська академія» в 2025 р. (далі – Правила) для тих абітурієнтів, які вступають на навчання до аспірантури НаУКМА для здобуття ступеня доктора філософії (PhD) з відповідних спеціальностей, зазначених у *додатку 1* до Правил.

Вступний іспит з фаху за спеціальністю С7 «Журналістика» (спеціалізація «Медіа та комунікації») має за мету з'ясування рівня професійних компетенцій, теоретичних знань і практичних навичок абітурієнтів із засадничих дисциплін за фахом журналістики і аналізу медіа; визначення готовності вступників до засвоєння програми підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації, яка відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікацій.

Вступний іспит з фаху за спеціальністю С7 «Журналістика» (спеціалізація «Медіа та комунікації») проводиться у формі **усного екзамену**, під час якого кожен абітурієнт надає відповіді на три питання, вміщені в обраному ним білеті.

Кількість білетів – 15

Час на підготовку до відповіді – 30 хв.

Тривалість опитування одного абітурієнта – до 30 хв.

Зразок білета:

1. Як пов'язані соціальні умови та потреби аудиторії згідно теорії використань і задоволень?
2. Якою є роль медіа в соціальних перетвореннях в країнах, що розвиваються?
3. Що таке ідеологія? Як пов'язані ідеологія та влада?

II. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ФАХУ

1. Що таке теорії, з чого вони складаються? Яка роль теорії в науковому дослідженні?
2. Які ключові питання і теми лежать в основі теорій комунікацій та медіа? Наведіть приклади питань та авторів відповідних концептів.
3. Які засадничі відмінності дослідницьких парадигм позитивізму (пост-позитивізму) та соціального конструкціонізму?
4. Що таке масова комунікація за Гарольдом Лассвеллом та Д. де Флером і Е. Денісом?
5. В чому полягає функція формування порядку денного засобами масової комунікації за Максвеллом Маккомбсом та Дональдом Шоу? Чи потребує теорія порядку денного перегляду, в зв'язку з розвитком нових медіа і цифрової комунікації?
6. Як пов'язані соціальні умови та потреби аудиторії згідно теорії використань і задоволень?
7. Яким чином вплив медіа пояснюється в бігевіористській теорії? Які недоліки бігевіористського підходу до аналізу медіа-впливів?
8. Що таке ідеологія? Як пов'язані ідеологія та влада? Яка роль медіа, в контексті ідеології?
9. Що таке конотація та денотація за Роланом Бартом та Стюартом Голлом? Як вони пов'язані з ідеологією?
10. Яким чином медіа формують репрезентації дійсності, згідно з теорією Стюарта Голла? Наведіть приклади з сучасного медійного контексту.

11. Що таке дискурс? В чому відмінність між дискурсом, текстом і контекстом?
12. Як дискурс пов'язаний з владою та нерівністю? Яка роль медіадискурсу в підтриманні владних стосунків в суспільстві?
13. Що таке фрейм? Які елементи він може включати за Робертом Ентманом?
14. Як працює фреймінг в політичному та медійному дискурсах?
15. Назвіть фільтри пропагандистської моделі за Едвардом Германом та Ноамом Чомським. Що «відфільтровують» ці фільтри?
16. У чому полягає суть поняття «постправада» за Лі Макінтайром, та які відмінності між постправдою, традиційною брехнею і пропагандою?
17. Якою є роль журналістики в теоріях демократії? Як сучасні дослідники осмислюють роль журналістики в умовах кризи демократії та посилення популізму?
18. Якою є роль медіа в соціальних перетвореннях в країнах, що розвиваються?
19. Які ви знаєте теорії масових комунікацій, що розглядають аудиторію як активного учасника процесів масової комунікації? Які відмінності між цими теоріями?
20. Як відбувається процес соціального конструювання реальності за Пітером Бергером і Томасом Лукманом?
21. Як поява та розвиток онлайн-медіа позначився на теоріях комунікації? Наведіть приклади розвитку теорій, з урахуванням нового контексту.
22. Які типи журналістських культур виділяє Т. Ханіч та співавтори? Як би ви класифікували журналістську культуру в Україні? Чому?

III. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Галлін, Д. С. Сучасні медіасистеми : три моделі відносин ЗМІ та політики / Деніел С. Галлін, Паоло Манчіні ; пер. з англ. Олександра Насика. Київ : Наука, 2008. - 318 с.
2. Гендер для медій : підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / [співавторки : Марія Маєрчик, Людмила Малес, Тамара Марценюк ... [та ін.] ; за ред.: Марії Маєрчик ... [та ін.]; [художниця підручника Оксана Брюховецька]; Представництво Фонду ім. Гайнріха Бьолля в Україні ... [та ін.]. К.: Критика, 2013. - 216, [1] с. : іл.
3. Журналістика: словник-довідник / авт.-уклад. І. Л. Михайлин. К. : Академвидав, 2013. - 317 с.
4. Зражевська Н.І. Теорія медіа та суспільства : навч. посіб. / Н.І. Зражевська. – К. : Київ: ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. – 198 с.
5. Квіт С. М. Масові комунікації: підручник / Квіт С.М. ; Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. – 352 с.
6. Кіслов Д. В. Політична безпека масових комунікацій : [монографія] / Кіслов Д.В. ; Київський міжнародний університет, Інститут економічних та гуманітарних проблем. Київ: МП Леся, 2010. - 207 с.
7. Кресвелл Дж. В., Кресвелл Дж. Д. Дизайн дослідження : підходи на основі якісних, кількісних і змішаних методів / Джон В. Кресвелл, Дж. Девід Кресвелл ; пер. з англ. Ігор Кобель, Тарас Кобель. Львів : Видавництво Українського Католицького Університету, 2022. – 284 с.
8. Кулик В. Дискурс українських медій : ідентичності, ідеології, владні стосунки : [монографія] / Володимир Кулик ; [Український науковий інститут Гарвардського університету, Інститут критики, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. Кураса Національної Академії наук України]. Київ : Критика, 2010. - 655 с. : іл.

9. Ліберальний дискурс мас-медіа : навчальний посібник / [В. Іванов, Н. Костенко, В. Пинзеник та ін. ; за заг. ред. В. Ф. Іванова ; Академія української преси]. Київ : Академія української преси : Центр вільної преси, 2011. - 168 с. : табл.
10. Макінтайр Л. Постправа / Лі Макінтайр. – Київ : ArtHuss, 2021. – 208 с.
11. Медіакомунікації та соціальні проблеми : збірка навчально-методичних матеріалів і наукових статей : в трьох частинах / упоряд та ред. К.С. Шендеровський ... [та ін.] ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут журналістики, Кафедра соціальних комунікацій. Київ : [б.в.], 2012. - 3 ч.
12. Практикум із журналістської етики : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / під ред. В. Ф. Іванова ; Комісія журналістської етики. - 2-ге вид., стер. К. : О. Зень, 2012. - 319 с.
13. Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика : навчальний посібник / Борис Потятиник ; Львівський національний університет імені Івана Франка, Факультет журналістики. Львів : ПАІС, 2010. - 243 с. : іл.
14. Allan, S. (Ed.) (2023). *The Routledge Companion to News and Journalism*. Second Edition. Routledge.
15. Chomsky, N., & Herman, E. S. (2010 [1988]). *A Propaganda Model*. In *Manufacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media*. Random House.
16. Eldridge, S. A. (2025). *Journalism in a Fractured World*. Доступно за посиланням <https://www.peterlang.com/document/1288791>
17. Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of communication*, 43(4), 51-58.
18. Hall, S. ([1980]2005). Encoding/decoding. In S. Hall, D. Hobson, A. Lowre, & P. Willis (Eds.), *Culture, Media, Language: Working Papers in Cultural Studies, 1972-79* (pp. 117–127). London: Routledge.
19. Hanitzsch, T., Hanusch, F., Ramaprasad, J., & De Beer, A. (Eds.). (2019). *Worlds of journalism: Journalistic cultures around the globe*. Columbia University Press.
20. Hanusch, F., & Hanitzsch, T. (2017). Comparing journalistic cultures across nations: What we can learn from the worlds of journalism study. *Journalism Studies*, 18(5), 525-535.
21. Herrero, L. C., Humprecht, E., Engesser, S., Brüggemann, M. L., & Büchel, F. (2017). Rethinking Hallin and Mancini beyond the West: An analysis of media systems in Central and Eastern Europe. *International Journal of Communication*, 11, 27.
22. Lasswell, H. D. (1948). *The structure and function of communication in society*. В L. Bryson (Ed), *The communication of ideas: a series of addresses* (pp 37–51). New York: Harper & Brothers.
23. McChesney, R. W., & Pickard, V. (Eds.). (2011). *Will the last reporter please turn out the lights: The collapse of journalism and what can be done to fix it*. New Press, The.
24. McCombs, M. E., & Shaw, D. L. (1972). The Agenda Setting Function of Mass Media. *The Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176–187.
25. McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory*. Sage publications.

26. Waisboard, S. (2018). Truth is What Happens to News: On Journalism, Fake News, and Post—Truth. *Journalism Studies*, 19(13), 1866-1878.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Результати вступного іспиту з фаху за спеціальністю С7 «Журналістика» (спеціалізація «Медіа та комунікації») оцінюються за **200-бальною шкалою**.

Оцінювання усних відповідей абітурієнта на питання екзаменаційного білета за спеціальністю С7 «Журналістика» (спеціалізація «Медіа та комунікації») здійснюється за такими критеріями:

Сумарна кількість балів за усні відповіді на питання білета	Критерії оцінювання
170 – 200	Абітурієнт надав правильні та повні відповіді на всі 3 екзаменаційні питання, виявив глибоке розуміння їхньої суті та змісту, а також високий рівень теоретичних знань і практичних умінь з фахових дисциплін. Відповіді абітурієнта засвідчують здатність до аналізу й інтерпретації засвоєного матеріалу, відмінне володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
131 – 169	Абітурієнт надав правильні та повні відповіді не менше ніж на 2 екзаменаційні питання або правильно, але недостатньо повно, відповів на всі 3 питання. Відповіді абітурієнта засвідчують у цілому високий рівень засвоєння програмного матеріалу, здатність до його аналізу та інтерпретації, належне володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
110 – 130	Абітурієнт надав правильну та повну відповідь не менше ніж на одне екзаменаційне питання. Відповіді абітурієнта засвідчують задовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння та інтерпретації, а також достатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
0 – 109	Абітурієнт не надав правильної та повної відповіді на жодне екзаменаційне питання. Відповіді абітурієнта засвідчують незадовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння та інтерпретації, недостатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.

Абітурієнт вважається таким, що склав вступний іспит з фаху за спеціальністю С7 «Журналістика» (спеціалізація «Медіа та комунікації»), якщо його оцінка за усні відповіді на питання екзаменаційного білету становить **110 – 200 балів**.

У випадку, якщо екзаменаційна оцінка є нижчою за 110 балів (**0 – 109 балів**), абітурієнт вибуває з конкурсного відбору на спеціальність С7 «Журналістика» (спеціалізація «Медіа та комунікації»).

Гарант освітньо-наукової програми
ІІІ рівня вищої освіти за спеціальністю С7 «Журналістика»

Д.В.Орлова

(спеціалізація “Медіа та комунікація”)

